

ERAETTEVÕTLUSE ÕPIPOISID FLANDRIAS, BELGIAS

Tunnistused töökoha mentorilt, õpetajalt SYNTRA õppekeskusest, mõlemad endised õpipoisid ja ka nüüdne õpipoiss

Kontekst

Eraettevõtluse õpetamise Flaami Agentuur – SYNTRA Flandria – on avalik agentuur mis töötab hariduse, töö ja sotsiaalmajanduse valdkonnas. Flaami piirkonnas SYNTRA Flandria on agentuur vastutav eraettevõtluse rahastamise ja õpetamise eest, töötades koos täiskasvanutega ja noortega. Organisatsioon teeb koostööd mitmete eraettevõtluse õppe pakkujatega üle kogu Flandria, täpsemalt SYNTRA õppekeskustega.

SYNTRA õppesüsteemi tuum on vahelduva teooria ja praktika idee. IncuVETi piires, SYNTRA keskendub praktikasüsteemile ('Leertijd'), kutseharidus ja -õppe (VET) programm suunatud noortele. Noored järgides SYNTRA õpipoisi programmi õpivad ja töötavad neli päeva SME-s ning osalevad kutse- ja üldõppe kursustel üks päev nädalas SYNTRA õppekeskuses. SYNTRA praktika kestab ühest kuni kolme aastani, olenevalt isiku eelnevast väljaõppest või kvalifikatsioonist ning ametialast mida nad õppida tahavad.

Lisainformatsiooni võib leida EU rahastatud IncuVET projekti kohta leheküljelt www.incuvet.eu (inglise, prantsuse, hispaania, kreeka, eesti ja hollandi keeles). Lisainformatsiooni SYNTRA Flandersi rolli ja SYNTRA õppekeskuses pakutavate õppekavade ulatuse kohta palume minna leheküljele: www.syntravlaanderen.be Kindlat teavet praktikasüsteemi kohta on kogutud: www.leertijd.be

Pilk kahe endise SYNTRA õpipoisi poolt

See juhtumiuuring esitab kahe endise õpipoisi kogemusi ja tunnistusi. Nad töötava nüüd SYNTRA võrgustikus toetades noori õpipoisse nende ameti õppimisel SYNTRA kaksiksüsteemis õppides ja töötades.

Dirk Smet (paremal) oli katusepanija õpipoiss ja on nüüd katusepanemise firma ülevaataja Sint-Niklaasis ja juhendab Jordy Poltynit, katusepanija õpipoissi SYNTRA-s.

Dirk Aerts oli arvuti ja informaatika õpipoiss ning hetkel haldab kolme arvutipoodi kus õpetatakse välja õpipoisse. Samuti töötab ta 8 tundi nädalas kutseõpetajana SYNTRA Genk-is õpetades õpipoistele arvutitehnikat. Lisaks õpetab ta uusi mentoreid SYNTRA võrgustikus Estafette programmis.

Mõeldes tagasi oma õpipoisi ajale, kas te võiksite öelda miks te valisite praktikaks ust SYNTRA?

Dirk Aerts: Koolis et teinud ma eriti palju; vahest ma puudusin koolist ja tegin juhutöid et raha teenida. Mul ei olnud eesmärki ja mul olid üldiselt mõned probleemid, kuid ma polnud laisk ja tahtsin töö teha.

Esimesest päevast alates ma teadsin et liitumine SYNTRA-ga oli minu jaoks õige valik. Ma töötasin neli päeva nädalas, õppides välitööl oma tegevusala. Mul oli eesmärk, ma polnud klassis iga päev; selle asemel õppisin ma kutset päriselulises keskkonnas.

Dirk Smet: Kakskümmend aastat tagasi, kui ma olin 14, ütlesin vanematele et ma tahan teha tööd puiduga; olen alati armastanud puitu ja asjade tegemist. Mul oli villand tavalisest koolis; mul justkui oli liiga palju energiat et istuda klassiruumis ja õppida palju asju mis ei tundunud minu jaoks vajalikud. Ma tahtsin teha tööd ja teenida raha. Alustasin õpipoisi praktika programmiga ja kuigi esimene paigutus mulle ei sobinud ei andnud ma lihtsalt alla; selle asemel, SYNTRA toega, leidsin täiusliku koha õppimiseks ja töötamiseks.

Milliseid asju sa õppisid kui olid õpipoiss SYNTRA klassiruumis?

Dirk Aerts: Sain kompetentseks erinevatel aladel, näiteks meeskonnatöö, isiklik motivatsioon, eesmärkide seadmine, töökaaslastega töötamine ja probleemide lahendamine. Kõik need oskused on tööd tehes tõelised ja kasulikud. Samuti sain aru asjadest nagu reeglitest kinnipidamine. Õpilasena oled sa vahest väljaspool mugavustsooni, kuid sellest hoolimata pead õppima oskuste arendamist ja üldteaduse teemasid, vastasel juhul ei saa lõpetada.

Sinu arvates, kuidas said kasu töölesuunamisest õpipoisi praktika ajal?

Dirk Aerts: Kui oled õpipoiss, siis tööandja peab sulle maksma nii et kui sa tahad et sul hästi läheks, pead kuulama ja õppima ning olema valmis töötama üksi. Üks kõige olulisem asi on positiivne suhtumine töösse. Ülemus õpetas pehmeid oskusi ja ka ametialaseid oskusi. Kui kaugele oma praktika ajal jõuad oleneb iseenda suhtumisest, kui oled valmis kuulama siis võid omandada neid teadmisi ja minu ülemus soosis seda.

Dirk Smet: Õpipoisi praktika nõustaja leidis minu töösuuna. Esimene polnud mulle õige, lihtsalt pesin põrandaid ja koristasin. Nii et vahetasin suunda ja kohe algusest peale oli see hea. Mul oli suurepärase ülemus kes õpetas mulle tööd ja ma õppisin väga palju asju. Siis kui ta nägi, et ma saan sellest aru ja teen head tööd, maksaks ta mulle lisatundide eest. Alustasin akende tegemisega, õppisin neid paigaldama ja alles siis läksin katuseehitamise peale.

Kuidas SYNTRA õpipoisi praktikaõpe teid aitas?

Dirk Aerts: Kui oled oma aja SYNTRA-ga lõpetanud, siis sul juba on kolm aastat töökogemust ja ma õppisin palju rohkem kui ma oleksin seda teinud koolis, nii teoorias kui ka praktikas. See tähendab, et sa tood firmasse ja ülemusele parema kogemuse. Arvutifirma kus olin õpipoisipraktikal võttis mu tööle kui SYNTRA programm sai läbi. Nüüd on seal kolm arvutipoodi ja ülemus on palganud umbes 20 õpipoissi pärast nende sealse praktika läbi saamist.

Dirk Smet: Firma kus ma õpipoiss olin ei saanud endale mind lubada, nii et läksin suuremasse firmasse. Ma olen leidnud, et 90% kordadest kui lähen töö otsima, ma ka saan selle, sest mul on olemas kogemus. Õpipoiss olles sain enesekindlust, õppisin kuidas korraldada enda elu, kuidas järgida enda ambitsiooni ning kasutada enda oskusi maksimaalselt.

Mis pani sind otsustama, et sa tahad töötada koos SYNTRA-ga uute õpipoiste toetamisel?

Dirk Aerts: Me mõlemad teadsime iseenda kogemustest kui suure tähtsusega on õpipoisi praktika SYNTRA juures noorele inimesele. Lõpetamisprotsent on 90%, ühelgi teisel hariduse või koolituse võimaldajal pole nii kõrget lõpetajate taset. Sellepärast me tahtsimegi sellest osa võtta. Aastate jooksul tööl olles, hoidsin ikkagi ühendust SYNTRA-ga. Nad ei tee ainult õpipoisi koolitusi, vaid pakuvad ka tööinimestele võimalust järgida teisi programme mis toetavad jätkuvat ametialast arengut. Tahtsin jätkuvalt end täiustada, see on osa minu eesmärgist ja mul on palju isiklikku ambitsiooni. Siis nägin viise kuidas ma võiksin osaleda SYNTRA õppevõrgustikus.

Milliseid rolle sa hetkel täidad SYNTRA Flandersis, enda igapäevatöö kõrvalt?

Dirk Smet: Ülemuse rolli osa on vaadata kuidas õpipoiss reageerib. Minu ülemusel on hakkas mingist ajast liiga kiire et õpipoistega tegeleda, nii et ta palus minul võtta üle mentori roll. Jordy on õpipoiss SYNTRA programmist. Ma näen et ta on hea, saaks kasu positiivsest eeskujust ja ma usun et tal on tulevikku sellel tegevusalal. Peale tehniliste oskuste õpetamse, näitan Jordyle ka erinevaid tehnilisi lähenemisi ja kuidas olla tark tööline.

Dirk Aerts: Alustasin mentorina 13 aastat tagasi. See on võtmeroll SYNTRA õpipoisi praktikaprogrammis. Mentor saab aru õpipoisi praktikaprogrammi teooriast ja selle korraldusest. Syntra-l on eetos, et ülemus ergutaks ja investeeriks enda õpipoissi. Õige olemusega saab õpipoiss olla edukas. Mentorina näen ma õpilasi nende töökogemuse ajal ja näen muutusi kui nad kasvavad enesekindluses ja võimekuses. Iga õpilane vajab erinevat lähenemist. On tähtis, et ülemus võtab aega seletamiseks kui oluline on õpipoiss firmale, et ülemus annab inimesele ruumi eksimiseks ja laseb õpipoisil õppida. Iga õpipoiss vajab väärtustamist ja austust ning vastutasuks me loodame et nad väärtustavad ja austavad firmat ning saavutava oma potentsiaali. Mentori roll programmis on tähtis noortele kellel on koolis olnud mitmeid ebameeldivaid kogemusi, kellel võib olla mitmeid keerulisi muresid ja kes on tihti 'ebaõnnestunud'. Mentorina töötamine on enesekindluse, julguse ja kutseoskuste ehitamiseks.

Kuidas on õpipoistega koos töötamine SYNTRA klassiruumis?

Dirk Aerts: Ma õppisin oma õpetaja diplomi jaoks õhtuti, töö kõrvalt. On suur erinevus Syntra klassiruumis noortega töötamisel ja traditsioonilises klassiruumis. Esiteks on õhkkond teistsugune, õpipoisid on kui koosolevad töökaaslased, sest nad on kõik väljas tööl neli päeva nädalas. Lisaväljakutseks on see, et noortel on kõikidel erinev hariduslik taust ja on kõik erinevatel haridustasemetel. Õpetaja roll on luua keskkond mis julgustab noori õppima üksteiselt, vaidlustama ja küsima, mõtlema panema kuidas nad lahendaksid päriselulist probleemi ja mõtlema väljaspool kasti. Klassiruumis oldud aja jooksul küsivad õpetajad õpipoistelt mida nad töökohal teevad ja kutsuvad neid jagama nii häid kui halbu kogemusi töökohalt. Sellisel viisil tuleb erinevaid ideid ja testide tulemused peegeldavad, et läbi koostööl ja enesearengul põhineva õppimisviisi ning ideede ristamise, jätavad noored rohkem meelde. See on võtmeosa SYNTRA Flanders õpetajate eestoses, et neil on võimalus luua kindel keskkond mida ei piira ükski juhis ja, et selles on rohkem vabadust milles pedagoogiliselt läheneda. See on teistsugune tee jõudmaks samale tulemusele ja see tõmbab klassis õpipoisse rohkem.

Kas saad mulle öelda väheke Estafette mentorluse programmi kohta, inimestele kes tahavad teha tööd mentorina koostööd mõne õpipoisiga?

Dirk Smet: Mentorina töötamine on ergutav. Õpipoisil on võimalus õppida palju ja kiiresti, Mitte ainult kutseoskusi vaid ka kuidas teha tööd meeskonnas ja kuidas töötada tähtaegu silmas pidades, täites klientide soove. Mentoritena töötame õpipoistega päevast päeva. Mõne neist ei ole nii kaasahaaratud, kuid me julgustame neid, sest see on võimalus saada hariduslik kutseoskus ja ka töökogemus.

Dirk Aerts: Mina samuti osalen Estafette programmis mis on kohustuslik (kuid tasuta) kõikidele uutele SYNTRA mantoritele. Programm kestab 12 tundi ja keskendub sellel kuidas mentor saab soodustada uue ja noore töökaaslase algust oma firmas, annab juhised kuidas hallata, motiveerida, välja õpetada ja õigesti hinnata õpipoissi. See on investering iseenda pädevusse mentorina.

Sissevaade hetkelise SYNTRA õpipoisi poolt

Jordy Poltyn on 17 aastat vana ja järgib õpipoisi programmi katusepanijana. Dirk Smet on tema mentor katusepanemise firmas Jordy andis enda mõtteid SYNTRA õpipoisi programmi kohta.

Jordy Poltyn: Kui ma olen klassiruumis koos teiste õpilastega, töötab kõik väga hästi. Klassiruumis on teatud määral koostööl põhinev õppimine. Õpetaja küsib meilt mida me tööjuures teeme ja julgustab meid jagama oma kogemusi. Klassis olemine tundub hea, sest me oleme seal ainult ühe päeva nädalas. Meie avamus loeb ning me jagame häid ja halbu kogemusi, negatiivset ja positiivset.

Ma arvan, et ma tahan enda kahekümnendate keskel olla ettevõtja. Ma õpin õpipoisina koguaeg ja mul on hea tunne iseenda heaks töötamise kohalt. Ma naudin mentoriga rääkimist, olen võimeline tema käest küsima kõikide tehniliste oskuste kohta ja ta kohtleb mind kui töökaaslast. See on hea viis samaaegselt õppimiseks ja töötamiseks.

Ma kindlasti üritan lõpetada õpipoisipraktika, sest siis saan ma omandada sama kutseõppe diplomi mille saaks VET koolist. Kui saan 18 aastaseks, hakkab järgima juhtimiskursust mida SYNTRA pakub. Sest ma tahan luua oma enda ettevõtte. Ma näen iga päev oma tööjuures väljakutseid ja ma arvan, et oman ettevõtlikke oskusi, et teha seda edukalt. Võid küsida mu käest, et kas ma võtaksin SYNTRA õpipoisi enda ettevõttesse? Rõõmuga. Siis saaksin anda oma kogemusi teistele inimestele.

Jordy koos oma mentori Dirk Smetigaja ettevõtja Patricia, RAD Dekwerke, Sint-Niklaasis

Mis on Dirk Smeti jaoks järgmiseks?

Dirk Smet: Olen mõelnud, et võibolla mõne aasta pärast teen ära õpetamise diplomi, mida SYNTRA Flanders pakub. Eesmärgiks töötada mõnes SYNTRA õppekeskuses katusepanemise kutseõpetajana. Mu enda kogemus õpipoisina ja töötamine SYNTRA õpipoistega on mind veennud, et see on väga positiivne lähenemine kutseõppele ning ma tahan mängida selles suuremat rolli.

Lõpetavad kommentaarid

Kolm põhimõtet kinnitavad VET koolid kui ettevõtlikud keskmised mis muudab meeli, vabastab uusi ideid ja lisab väärtust. Dirk Aertsi ja Dirk SMerti kogemused ning õpipoiss Jordy näitavad kuidas neid põhimõtteid saab rakendada praktikas, et toetada õpipoisse, SME-sid ja ettevõtjaid.

Kogu selle kontekst ja see mis on õpipoiste jaoks tõeliselt tähtis on otsene töö koos ettevõtjaga. Enamus firmasid kuhu õpipoisse paigutatakse on kahe kuni kahekümne liikmelised. Tagajärjena peab õpipoiss tegema kõike. Näiteks arvutipoes pidi õpipoiss tegema kõike: tellimusi vastu võtma, arvutit parandama, klientidele kaupa viima, lõpetama haldusülesandeid ja kaupa vastu võtma. Õpipoiss on tihedas kontaktis kõigiga, näeb mida nad teevad, väljakutseid, töö muutlikkust ja heast tööst saadud rahulolu. See on hea valem kui saad näha kõike mida enda firma omamine tähendab. Õpetaja võib öelda õpilasele kõike öelda, kuid SYNTRA pakub võimalust seda tunda ja proovida.

Lisainformatsiooni puhul võtta ühendust sabien.lasure@syntravlaanderen.be

Vajuta [siia](#) Flaami lühifilmi jaoks Õpipois praktikasüsteemi kohta